

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Márczius 15-én.

Földerült ismét a magyar szabadság hajnalhasadásának áldott napja: márczius 15-ike. Egy nap a magyar nemzet életéből, melyre büszkén gondol vissza minden igaz magyar. Egy nap, a melyhez annyi honfi remény, annyi magasztos eszme fűződik. A miről álmodni se mert addig a magyar: mind azt most egyszerre látta maga előtt. Jogait, melyet megnyirbáltak; szabadságát, melyet békóba vertek; érzületét, melyet visszafolytottak; alkotmányát, melyet felfüggesztettek: most egyszerre, mintegy varázsütésre, nyerte meg. Szabad lett ismét a magyar.

Szabadságát nemcsak Béccsel szemben nyerte vissza, hanem önmagával szemben is. Az első magyar felelős miniszterium nagy nemzeti vívmány volt az ország független kormányzására nézve, mert a nemzet ezáltal régi jogainak jutott ismét birtokába. Saját maga választotta képviselőit, kik az országgyűlésen, belátásuk szerint, a nemzet közszükségeire, erejére tekintettel szabadták meg a véradót, a pénzadót, és alkottak törvényeket. De, nem kisebb jelentőségű vívmány volt a *nép szabadsága, az egyenlőség, a testvériség* kimondása és törvénybe iktatása is. A jobbágyság eltörlése, a köztehermentesség kimondása, az urbéri terhek megszüntetése már a népnek önmagával szemben kivívott szabadsága volt. Ez által lett *ember* a jobbágyból, a parasztból, a kinek addig nem volt

se szava, se érzülete, se joga, hanem, mint a rabszolga dolgozott, türt, szenvedett. Mindnyájan Isten teremtséi vagyunk; az ő áldásaiból mindnyájunknak egyformán kell részesülnünk. A haza szabadsága, a föld arany kalásza, a törvény oltalma is Isten áldása. Ettől elzárni senkit sem szabad. 1848 az Isten emez áldásainak juttatta birtokába hazánk népét az állami, a társadalmi, a polgári életben. Igaz, hogy később mindezt drágán kellett megfizetni. Sok honfi vére áztatta érette a földet. De ebből is áldás lett. Áldás, mely táplálja, élteti a szabadság fájának gyökereit!

De, nemcsak, mint emberek, hazafiak tekinthetünk büszkén vissza 1848-ra, hanem úgy is, mint protestánsok. A polgári szabadság magával hozta a hitszabadságot is. Vagy talán megfordítva is mondhatnók: a protestántizmus évszázados küzdelme a hit és a lelkiismeret szabadságáért, végre 48-ban megteremtette a polgári szabadságot is. Mindegy, mert tény az, hogy a protestántizmus volt hosszú időközön át védbástyája nyelvünknek, alkotmányuknak, függetlenségünknek. És éppen e nemzeti szolgálatokért érdemelte ki a *magyar vallás* szép nevezetét. 1848 messzire kiható, korszakos alkotása abban rejlik, hogy minden téren a szabadság erős oszlopára épített. Így lett kimondva vallási téren is az 1848. XX. trv.-cikk, mely egyfelől *viszonosságot, jog-egyenlőséget* állapít meg a bevett vallásfelekezetek között, másfelől kimondja, hogy minden törvényesen bevett vallásfelekezet:

egyházi és iskolai szükségletei közálladalmi költségből fedeztetnek.

Ma, midőn az 1848-iki idők emlékét lelkünkben visszaidézzük: áldjuk egyfelől az Istent, hogy hű gondviseléssel örködött felettünk; másfelől munkálkodjunk azon, hogy a magyar nemzet szabadságát, függetlenségét, az ősök által lerakott alapokon, örizzük meg. A diadal még nem teljes. Szabadság harcunk még nincs bevégezve. Hogy a csatát el ne veszítsük: harcoljunk az ősök bátorságával és honszeretetével. *Vajda Ferencz*

A bün és következménye.

A tárgy melylyel foglalkozni óhajtok az ember, az ő büne és aztán ennek következménye. Ne tessék félreérteni: mikor azt mondom »az ember, és az ő büne«, mert ezt a kifejezést nem a bogumilek értelmében használom. Ők, ugyanis az ember büne kifejezés alatt egészen mást értenek, mint mi. Nem rég Bosznia egyik völgyében egy bogumil sirkövet találtak a következő felirattal: »Atyának, Fiunak és Szentléleknek nevében. Itt nyugszik Vlatkó Vljadenio. Se atyja, se fia, se testvére nem valának, sem más valakije az egy büne kivételével. Sok országot járt be s meghala hazájában. Ezt a követ vojvodája Mistosz s társai készítették Isten segítségével s Pál fejede-

lem kegyelméből, ki Isten nevét felhiva Vlatkót eltemetteté.« A tudósok véleménye szerint ebben a feliratban az a kifejezés, hogy nem vala senkije az egy büne kivételével, azt jelenti, hogy csak felesége volt. Lehet, hogy az a tudós, a ki ezt kisütötte, egy véleményen volt, saját élettapasztalata alapján, a bogumilekkel, én azonban nem vagyok, épen azért a bünről egészen más értelemben beszélek. Ha van az emberre nézve jó, van rossz is elég. Ez utóbbiak sorába tartozik, sőt joggal mondhatjuk az utóbbiaknak, lelki értelemben véve forrása, kutfeje a bün. De hát mi tulajdonképen a bün? Mielőtt erre felelnünk, röviden az emberrel kell foglalkoznunk. Az emberről közönségesen az a felfogásunk, hogy okos lélekkel bíró valóság s testtel és lélekkel bir. A testnek tehetségei az érzékek: látás, hallás, tapintás, szaglás és ízérés, — ezekkel veszi észre a körülötte levő tárgyakat, jelenségeket, de az ember nemcsak észreveszi ezeket, hanem igyekszik a dolgoknak okát, lényegét is kikutatni, megismerni, ezt a munkát pedig nem a jelzett érzékek, hanem valami más végzi s ezt a valamit nevezzük léleknek s amint azt mondjuk, hogy a testnek lehetségei vannak, úgy állítjuk a lélekről is, hogy aszerint, amint az érzékek előtt elrejtett dolgok miben létének megállapítására, észreveszésére vonatkozó szellemi munkát hajt végre avagy csak jelez, állítjuk mondom a lélekről is, hogy tehetségei vannak. A léleknek e tehetségei az okosság, szabadakarat és lelkiismeret. A léleknek tehetségeihez mért munkásságát pedig értelmi,

TARCZA.

A fejedelem.

— Irta: *Felszeghy Dezső.* —

Reá száll az éjjel a dévai várra;
Pislogó mécszeknek imbolyog a lángja.
Lombfosztó őszi szél tépdesi a fákat,
Úzi is, hozza is a sok éji árnyat.
... Rut vén bagoly lómhán ül a várfalára,
Le hallszik a mélybe, tompa huhogása:
Beteg a Nagyasszony: — Királyi Zsuzsánna...

Márványos terembe', lágy perzsa szőnyegen,
Suttogva, lábhegyen, csöndesen-csöndesen
Járnak az apródok, aggódva megállnak —
Neszére figyelnek a beteg szobának...
Sóhajra-sóhaj kél; át meg átal járja
Teremről a termet a fájdalom árja.
Izzó lázban égve verdeső szív dobban;
S künn a rut, vén bagoly huhog egyre jobban...

»A csunya madarat, vén halálmadarát,
Mely az éjszakába rémesen bekiált,
Verjétek, üzzétek! Zugó szél megálljon!
Ne száguldjon erre szilaj paripákon!

— Igazitson orvos süppedő párnámon —
Küldjenek uramhoz, én drága uramhoz, —
Egy utolsó csókra öleljem magamhoz...

Parancsolja töva a madarat onnan! —
Ne zsidbadjon a vér itt a két karomban!
Sebem ne égessen!.. az arczomon éget:
Lefonyaszt, lehervaszt, rózsát, üdéséget...
Gyorsan a levelet! Vigyétek, vigyétek...
Én drága uramnak szívére tegyétek!«

Szavát kéri félve doktor a doktornak:
»Küldjünk-e jelentést, hős Bethlen Gábornak?
Halállal vivódik Károlyi Zsuzsánna,
Csak nagy Bethlen állhat a halál utjába.«

Elsorvasztó lázban szól a beteg újra:
»Orvos! Nem! Ne menjen futár a táborba.
Első a hazája... én csak beteg asszony;
Betegebb az ország, ott kell, hogy maradjon...
Látom fehér ménen, mint hadisten látom!
Diadallal járn a hősi csatákon;
Hogy tekint szét büszkén, sujtoló haraggal;
Szembe csap vilámmal, vésszel, zivatarral;
Szikrázik a kardvas szétrepedő vértén:
Elönti a vér... jaj! Nincs aki segítsen!..
Nincs a ki segítsen! — — — — —
A vergődő asszonyt megszánja az álom,
S a vihar is elszáll pusztuló határon.

Lovaslegény vágta, hajszolja a lovat:
Váltott paripákon Lippa felé halad.
Udvari orvostól viszi a levelet, —
Piros a pecsétje, — benn, szomorú lehet.

Nagy Bethlen Gábor ül a lippai téren,
Kerek asztal mellett, tábor közepében.

érzelmi és akaratú működésnek mondjuk. Tárgyunkkal, a bűnnel, inkább a lelkiismeret, a léleknek érzelmi működése áll szorosabb kapcsolatban, azért egy pár szót erről még mondanunk kell. A lelkiismeret a léleknek az a tehetsége, mely érzés alakjában tudatja, hogy amit tettünk jó volt-e avagy rossz, midőn jót cselekedtünk örömmel, megelégedéssel, ha pedig rosszat tettünk szégyennel és bánattal áraszt el. A lelkiismeret nemcsak a tett után, hanem előtte is mintegy figyelmeztet, hogy mit tegyünk, mit kerüljünk, mert a lelkiismeret nem egyéb, mint a keblünkbe helyezett erkölcsi törvény szava. Már most mindazon cselekedeteket, melyek az erkölcsi szózáttal, tehát a lelkiismerettel ellenkeznek s magának az embernek lelkében elégedetlenséget, bánatot szülnék, erkölcsstelen tetteknek, bűnnek nevezzük. Mint-hogy a benső lelki élet az ember külső érzéki valósága előtt rejtett, titokzatos, a lelki, szellemi életet magasabb, isteni eredetűnek mondjuk; látva ugyanis az érzékeink alá eső, külső természetben azt a csodálatos bölcsességről tanuskodó szép rendet, okozati összefüggést; feltesszük, hisszük, hogy abban s így mibennünk is, egy mindentátható, öntudatos szellemi erő, Isten működik, — ezért az emberi életben is azt, a mi a testi életet kormányozza, életet adó tettekre is ösztönzi s érzékeink alá nem esik; istentől eredetnek, isteni szikrának nevezzük s magát, az ennek utasítása szerint folyó életet, erkölcsös, istenes életnek mondjuk. Ennek ellentéte a bűnös, erkölcsstelen, istentelen élet. Mind a kétféle életre csak az em-

ber képes. Az állat élete lehet hasznos vagy kártékony, ártalmas, de nem erkölcsös, nem erkölcsstelen vagy bűnös élet. Mert erkölcsi életről csak ott lehet szó, ahol az arravaló képesség, tehát a lelki tehetségek nem hiányoznak. Lehet állati élete az embernek is, ha lelki, szellemi tudatra egyáltalán még nem ébredt, ekkor cselekedete nem esik ugyan erkölcsi beszámítás alá, de maga az élet azért önmagában véve bűnös, gonosz élet s velejár mind az a rossz, a mi a bűnös életet általában kísérni szokta. Ilyen a vad népek meg a pogányok élete, véghetetlen tudatlanság, lelki érzéketlenség, rettenetes tetteket szülnék s irtózatot következményekkel járnak. Mi itt természetesen nem terjeszkedhetünk az ilyen élet festésére, csupán arra a körre szorítkozunk, hol a bűn tudatosan, vagyis úgy jön létre, hogy az erkölcsi tiltó vagy rendelő parancs ismert s vele szemben az ember akaratosan cselekszik.

Visszatérve már az előbb elmondottakra, hogy az ember testből és lélekből áll, önként következik, hogy tehát e kettős természet valósulni igyekszik. Ezt a növekedés és nevelés hozza létre. Az egyiknek java, a jó egészség, épség, a másiknak az ártatlanság, erkölcsi tisztaság. Mind a kettőnek megléte, harmóniája adja a mi fogalmaink szerint, a boldogságot. De habár az emberi élet általában külső érzékek alá eső dolgokkal van körülveve s élete folyása is sok tekintetben azoktól függ, mégis látva, tapasztalva, hogy az érzéki dolgoknak értéket, használhatóságot csak a lélek tehetségei az értelem, érzelem s aka-

Sivitnak a golyók, tüzkigyók cikázának —
Szegény vitézekre, hejh, rossz idők járnak!
Kiterítve fekszik térkép az asztalon:
»Itt kell behatolnunk a rozszant várfalon.
Ha az ellen verve, a vár is megnyerve, —
Nem sietünk még ma, — sok lenne egyszerre.«
Kéri a testőrök: »Irgalom a szónak: —
Távozzunk el innen, utja a golyónak;
Sűrűn járnak erre . . . »Szól nyugodtan Bethlen:
»Ej, kicsinyhitűek! Itt is él az Isten! . . .«

Érkezik lihegő, levélhozó szolga, —
Merőn nézi Bethlen: »Mi jót hoz, mi dolga?«
Feltörik a pecsét, könny hull a levélre
S a nagy fejedelem könnyel néz az égre:
»Uram benned bízom . . . Te vagy erős várom!
Oltalmazd meg Atyám az én boldogságom!
Erőt a karomba, reményt a szivembe!
Hősi vitézséget harcos seregembe,
Hogy kardom aczélja diadalt arasson —
S attól gyógyuljon meg az a beteg asszony!

. . . Nyerjük a csatát meg! Még ma! Én utánam!
Nyargal egész tábor ménen, paripákon,
Mint szélvész rohannak, — kél rémes viadal,
Bámulja az ég is, hogy harcol a magyar!
Csaba vitézei felhőkön leszállnak,
Beállanak sorba, Bethlen-katonának!
Bömbölnek az ágyuk, trombita, kürt harsan.
Szörnyű gomolyodás, pokoli zsvaj van;
Állig hasít a kard, rombol a buzogány —

S a vértenger felett, mely forrong a csatán:
Fejedelmi zászló lobog a vár fokán!

* * *
Nap a napot váltja, hét váltja a hetet,
Elvonult a felhő Déva vára felett;
Vén bagoly, rut bagoly elszáll messze-messze:
Hol nehéz beteg nincs ottan mit keresne . . .
Károlyi Zsuzsánna benéz a tükörbe;
Hősi urát várja, — ma van érkezőbe.
Nem hisz a szemének: »Ki e sápadt asszony?
Ki tükrömből rámnéz, hogy így megrikasson?
Az a beesett arcz redős homlokával!
Az a fénytelen szem sötét árnyékával!
Hol van az a rózsza, amit ő szeretett?
— Elhervadt, lehervadt, elhordták a szelek.
. . . Az én csunya arczom: szépség temetője;
Örökös bubánat lesz a szemfedője! . . .«

Kopognak az ajtón, az ajtó megnyílik —
S a bánatos asszony szeme újra fénylik:
»Oh, hogy itt vagy Bethlen ölelő karomba!
Dicsőségéből csókot hoztál ajakomra? . . .
Ugy-e szeretsz így is! . . . Nem ijesz el arczom!
Látod, hogy mivé lett ez a szegény asszony.

Nem vagy szegény asszony, gazdag vagy lelkeddel,
gazdag a te szived igaz szeretetettel, —
Jóságod, szerelmed a lelki világom:
Nincs nálad szebb asszony az egész világon!«

*
Szép asszonynak újra rózsza nyit arczára:
S kigyulnak a lángok a dévai várba! . . .

rat ad; tapasztalva azt is, hogy maradandó költői, művészi, vallás-erkölcsi alkotások létrehozására csak a szellem, a lélek képes. Valósággal értékkel bíró életnek csak azt mondhatjuk, melyben a lélek, a szellem a vezető s mely élet a nagy alkotások között sem veszi el erkölcsi tisztaságát, lelkének bármily körülmények között is, szabadságát és függetlenségét. Az ily fenséges élet azonban ritka, nehezen megvalósítható s ennélfogva példányképek, sőt megváltó gyanánt állnak előttünk. Az ez időszertint általános emberi élet inkább az, hogy a lélek igyekszik az erkölcsi független jellemet, tisztaságot megőrizni; tettei felett uralkodik, bírál, de a mindennapi követelményekhez alkalmazkodva, a testi életnek sokkal többet megenged, mint kellene. A testi élet pedig felette sokat követel magának. *Vásárhelyi Boldizsár.*

(Folyt. köv.)

Isten igéje.

— A Jézusért hulló könnyek. —

»Jeruzsálem leányai, ne sirjatok én rajtam, hanem ti magatokon sirjatok és a ti magzatitokon. Luk. 23. 28—29.

Krisztust a Golgotha felé vezető utolsó útjában is kísérte a nép. A nők panaszos sirással vették körül az ártatlanul szenvedőt. A nőknél e szelid részvétel valóban megható. E könnyek méltán megilletik a lelkeknek királyát. Oh nagyobb becse volt e néma fájdalomnak, mint ama pálmavirágoknak, a melyekkel pár nappal azelőtt hintette be Jézusnak útját az örömtől itasult néptömeg. — Azokat a lombokat eltaposták, azok a virágok elhervadtak, — de a Jézusért hullatott könnyeknek mély jelentősége megmaradt.

Bizonyára jól estek az Üdvözítőnek is ezek a könnyek. Ő, a ki teljes életében soha egy könnyezőt nem hagyott figyelmen kívül, ő most is utolsó útján vigasztalja a sirókat. Jézus némán viselte a szenvedést.

A vallatás végén Pilátusnak kérdéseit feleltre se méltatja. — Herodes előtt szótlanul áll, de az útjában könnyező nők előtt megáll, barátságos tekintetre méltatja őket, a szenvedéstől meghajlott testét felegyenesíti, fejét a tövis koronával felemeli, nehéz fáradt szempilláit feléjük irányítja, a Jeruzsálem leányaihoz intézi utolsó bucsu szavát, a melyet a földön a néptömegnek nyilvánosan mondott: *»Jeruzsálem leányai ne sirjatok én rajtam, hanem ti magatokon sirjatok és a ti magzatitokon.«*

Ama régi időben virágvasárnapjától husvétig valóban megszegyenítették a nők a férfiakat nemcsak részvétük által. — Bethaniában egy nő mosta meg Jézusnak lábait drága kenettel, míg a férfi tanítványok engedték, hogy a mester alázza meg magát előttük azáltal, hogy a tanítványok lábait megmossa. Egy nő vetette magát közbe esdeklő kérésével Jézus halálnapjának reggelén, — Pilátus felesége, a mikor így kérte férjét: *»Ne avasd magadat ez igaz embernek dolgához, mert én sokat*

szenvedtem ma álomban ő miatta.« Máté 27. 19. — Egy nő merészelt így beszélni, a mikor senkise bátorkodott egy szót is szólani Jézus érdekében egész nagy Jeruzsálemben. — Nők siratták utolsó útjában igaz részvéttel s fájdalommal, míg a szivtelen s irgalmatlan hohérok még útjában is kinozták őt. Nagypéntek délutánján nők állottak a golgothai kereszt alatt, míg Tamás és Péter félkenen bujkálódtok hűtlenül elhagyva a mestert a legnagyobb szenvedéskor. Nők jelentek meg legelőször is a husvétii sirnál, míg a tanítványok zárt ajtók mögé rejtőzködtek a zsidoktól való félelmükben. Valóban igazsága volt annak az egyházi írónak, a ki azt mondá hogy Jézus szenvedésének történetében, általában az egész evangéliumban nem fordul elő női alak, a ki Jézus ellen szólt vagy cselekedett volna valamit. Oh még ma is uralkodik a női szivben ez az igazi természetes vallásos hangulat, míg a férfiak szive hideg, kemény és zord marad Krisztus tanával szemben is.

Oh nem gunyolunk mi titeket, könnyező Jeruzsálem leányait, ha látjuk a fogékony sziveknek megindulását e szóra: *»Im hol az ember«* (János 19. 5.) Bizony még az erős férfi se szégyelheti magát, ha felenged a lélek jégkérge s szelid könnycsepben mutatkozik a vallásos megindulás. Hiszen még a nagy bölcsész Leibnitz se szégyelte bevallani Jézus szenvedésének elmerülésében: Engedd uram, hogy a fáradt lélek érezze a te szeretetednek édes áradását. Ha a te szenvedésed se melegíti fel a szívet, akkor olyan az, mint a kő, nincs benne szeretet, nincs benne élet.

»Sirjatok magatokon.« Jézus még utolsó perczeiben is vigasztal. Saját fájdalommal eltereli figyelmüket s figyelmezteti a népet leendő szenvedésére, Jeruzsálem pusztulására, mikor azt mondják a hegyeknek: *»Essetek mi reánk és a halmoknak: Borítsatok el minket!«* Luk. 23. 30. — Oh van olyan szenvedés, van olyan pillanat az életben, a mikor a halál jótéteménynek s a sir öröm palotának tűnik fel.

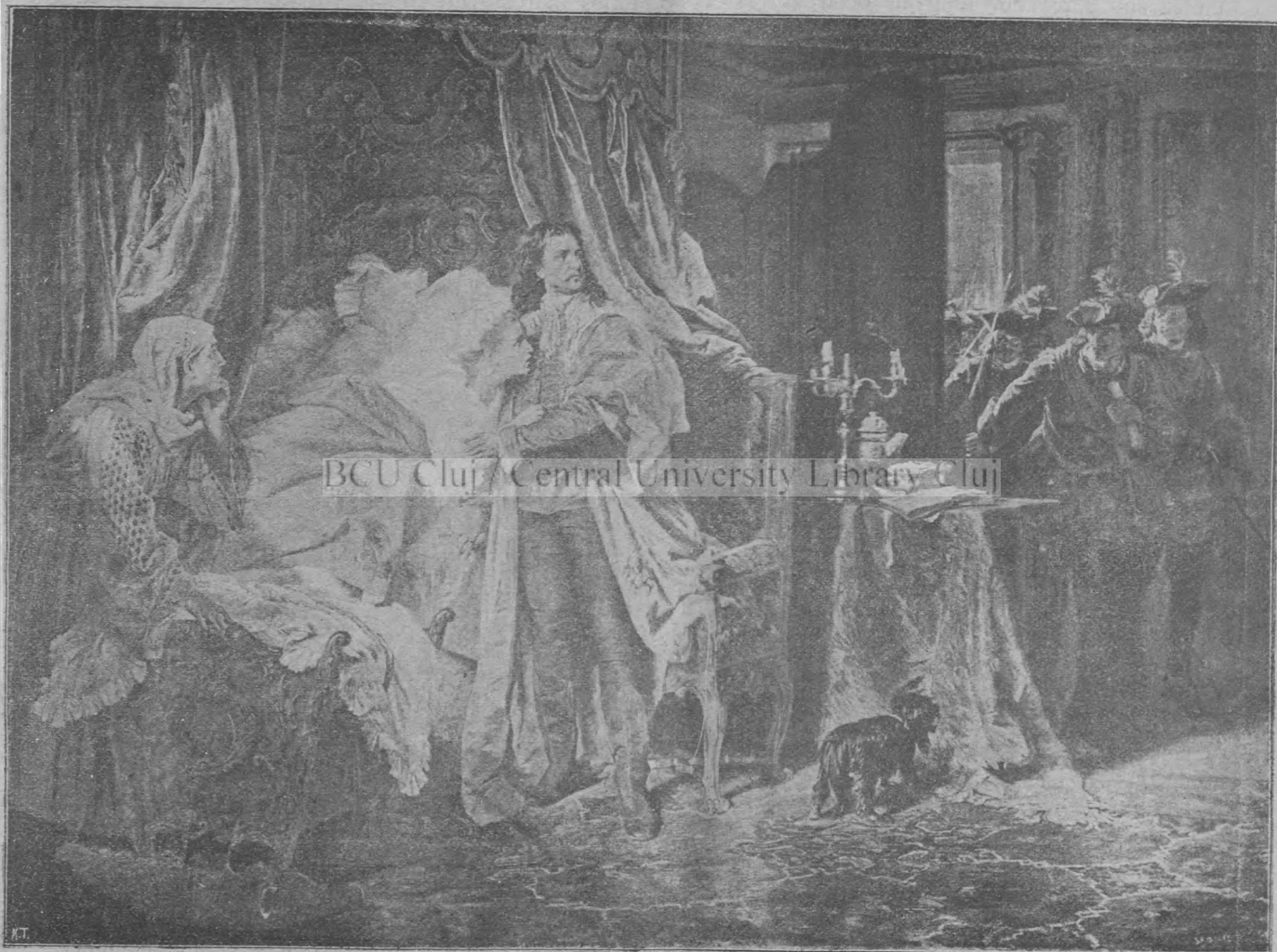
Jeruzsálem -gyermekeivel is ez történt. A történelem is tanuskodik, hogy 37 év múlva bekövetkezett ez a pusztulás. A hosszas ostrom miatt kitért az éhínség, az anyák meggyilkolták csecsemőiket, hogy ne hallják szivetrázó jajveszékélésüket. *»Boldogok a meddők s az emlők, melyek nem szoptattak.«* Szó szerint beteljesedett a jóslat: *Hegyek, halmok, borítsatok el minket.* Ez is megtörtént. A mikor a dühöngő rómaiak elől Jeruzsálem lakói a föld alatti csatornába, s pinczeboltzatokba menekültek, a mikor a rombolás hegyei és romhalmazai emelkedtek fel, vajon nem jutott eszükbe Jézus beszéde: *»Sirjatok magatokon.«*

Fontoljuk meg, nem kell-e nekünk is saját bűneink miatt sirnunk, nem terheli a mi lelkiismeretünket is valami titkos fájdalom, valami rejtett átok? Ha vizsgáljuk önmagunkat, rájövünk, hogy nekünk is voltak gyenge óráink, mint Péternek, a ki háromszor tagadta meg a Krisztust. A mi bensőnkben is jöttek Pilátus felé ítéletek, a mikor a világ felé hajoltunk lelkiismeretünk benső

szózatának ellenére. Sok titkos farizeusi büszkeségre akadunk a mi lelkünkben is, a mikor nem akartunk meghajolni Isten szava előtt, hanem elbizakodottan hirdettük saját igazságunkat. Tehát ha borzalommal olvasod Jeruzsálem pusztulásának rémes részleteit, állj meg s vedd fontolóra, vajon nem haladsz te is a korrallal együtt a pusztulásnak örvénye felé, azért mert eltávoztál az Úrtól.

»Sirjatok magatokon.« Jusson eszünkbe Jézus szenvedésekor saját belső nyomorúságunk is. Azok a könnyecseppek, a melyek Jeruzsálem leányainak szeméből hullottak a Megváltó keresztyére,

is bőjt lévén, az ellenzék ettől nem ijed meg. Van még puskapora elég. Csak elfogy egyszer — mondogatják a kormánypártiak és akkor megszavazzuk úgy is. *Széll* Kálmán azonban tárgyalásokat folytat az ellenzéki vezérekkel. Kapicizálja, hogy engedjenek. A kormánynak azért is kényes a helyzete, mert április végével lejár az indemnitási engedély s ha ujat nem kér: költségvetés nélkül marad, törvényen kívüli állapotba jut. Az ellenzék tehát most a várban van. Beavatott politikusok azt ujságolják, hogy *Széll* megadna mindent, mit az ellenzék kíván: de Bécsben hallani se akarnak

megtisztítják a mi lelkünket is. — Oh változtasd Uram, Istenem a könnyeket is áldássá, hogy a szenvedés országában is téged dicsőítsünk mindörökké.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1903. márczius 9. —

Országgyűlés. Az elmúlt hét folyamán keresztül is a katonai javaslatokat tárgyalták. Még mindig az általános vita tart. A kormány hidegen nézi a küzdelmet és nem tesz semmit. Híre jár, hogy ki akarja bőjtöltetni az ellenzéket. Amugy

arról. Magyar zászló, magyar vezérlati nyelv, a magyar ezredek itthon való elhelyezése, új katonai büntető törvény: mind olyan kívánságok, melyek megbontanák a hadsereg egységét. Várjon még a magyar. Igen ám, ha várna. De amint látszik, tovább nem vár. Nincs nap, hogy egy-egy nagy számú küldöttség ne járulna a Ház elé. A népgyűléseket pedig mindenfelé tartják és a nemzet maga mozdul meg, hogy tiltakozzék a katonai terhek ellen, jobban mondva, követelje jogaink diadalra jutását. Az ellenzéket most a becsület se engedi, hogy meghátráljon. Ha leszerel: egészen elveszti a választók előtt becsületét. Többet nem biznak benne. Beszélnek a Ház feloszlatásáról is, de ez kétséges.

Maga a kormány is fél egy új választás esélyeitől. Az elmúlt hét nevezetes eseménye különben *Eötvös* Károly beszéde volt, a ki nagy figyelemmel hallgatott beszédben kelt a magyar érdekek védelmére. Hogy meddig tart a vita, azt bajos megmondani.

Az obstrukció története. Parlamenti nyelven obstrukciónak hívják azt az eljárást, melyet most az ellenzék folytat a katonai javaslatok ellen. Beszéddel, szavazatokkal akarja a kisebbség megakadályozni, hogy egy neki nem tetsző, vagy az országra káros javaslatból törvény legyen. A mostani obstrukció alkalmából, nem érdektelen megemlékezni a régebbi magyar obstrukciókról is. *Tisza* Kálmán, mint a régi, híres balközép vezére, rendezte az első obstrukciót 1872-ben az új választási törvény ellen. Gróf *Lónyay* volt akkor a miniszterelnök. Két hónapi ostrom után visszavonták a javaslatot. A második obstrukció 1889-ben, szintén a katonai javaslatok ellen, és az elsőnek a rendezője: *Tisza* K. akkori miniszterelnök ellen irányult. Ez három hónapnál tovább tartott. A javaslat csak módosítások által vált törvénnyé. Gróf *Szapáry* is kapott egy hét hetes obstrukciót 1891-ben, mikor a közigazgatás államosításáról szóló törvényt benyújtotta. Br. *Bánffy*nak már két obstrukcióban volt része. Az első 1897-ben a bűnvádi perrendtartás tárgyalásakor két hónapig tartott. A második 1898. végén kezdődött és átment 1899-re is, mikor aztán *Bánffy* megbukott. A mostani obstrukció szele még a múlt ősszel megindult, de tényleg csak ez évi jan. hó közepén kezdődött. Hogy meddig tart és hogy végződik: az a jövő titka. Az eddigi miniszterelnökök között csak *Wekkerlének* nem volt része obstrukcióban.

Új csendőrörsök. A közbiztonság érdekében, a belügyminiszter a nagyobb és egymástól távol eső csendőrösöket szét osztotta és több új, apró csendőrösöt szervezett. Összesen 280 új csendőrös állítatik fel. Ezután már a csendőröknek sem kell 50—60 órás gyalogutakat megtenni, s mégis a közérdek is nyer. Szükség volt erre az újításra.

Az életből.

Ez a sarok itt előttünk
Öreg koldus vén tanyája;
Reggeltől itt van estélig
— Hideg télbe, forró nyárba.

Nyöszörögve, siró hangon
Esdékél, ha lépteket hall . . .
— S ha nem zörren kalapjába
Odádobott alamizsna:
Szitok vegyül az átokkal

Én Istenem, adj mi nekünk
A szivünkbe szeretetet:
Türni taníts meg sok koldust,
Könyörülni még több embert.

Oszvath Lajos.

Egyházi élet.

A nagyenyedi egyházmegye márczius hó 4-én tartotta meg tisztújító közgyűlését. *Sándor* János esperes, buzgó, hálaadó imával nyitotta meg a gyűlést. Azután ugyancsak ő, szép beszédben köszöni meg a közgyűlés bizalmát, melyel őt az esperesi székbe ültette. Öreg korára való tekintettel lemond az esperességről. Erdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg és egyuttal tiszteletbeli esperesnek és tiszteletbeli tanácsbírónak választották meg. Helyét egyhangulag *Jancsó* Lajos márosujvári pappal, az eddigi főjegyzővel töltötték be. Főjegyzőnek *Szécsi* Ferencz felvinczi papot; aljegyzőnek *Ujvári* István harasztosi és számvevőnek *Ferencz* Samu décsei papot. lapunk derék munkatársát választották meg. Az új tiszviselők munkálkodására Isten áldását kérjük.

Az udvarhelyi egyházmegye esperese *Menyhárt* András és főjegyzője *Péter* Károly, az új esperesi vizsgálati rend alkalmából, tájékoztató körlevelet intézett mindenik egyházköztség elöljáróságához. Ennek a körlevélnek általános érdekénél fogva a *hitéletre* vonatkozó részét ideiktatva, szószerint közöljük: Ime így hangzik:

1. A vallásos és erkölcsi élet ápolásának legfőbb eszköze a templom és a templomi isteni tisztelet. Azért szoros kötelességévé tesszük tiszt. lelkésztársainknak, illetőleg az egyházközségek elöljáróságának, hogy a templom tisztaságára kiváló gondot fordítsanak s minden lehető tegyenek meg arra nézve, hogy az Ur hajléka a hívek előtt minél vozóbb és kedvesebb legyen. A halotti koszorúk, ha még el nem távolítottak volna, okvetlenül eltávolítandók a templomokból. (Em. közgyűl. 37—1902. sz. hat.) 2. Az isteni tiszteletek, ugy vasárnap, mint hétköznapokon, pontosan megtartandók. A biblia magyarázatot tiszt. lelkésztársaink mindenütt léptessék életbe s legalább hetenként egyszer (vasárnap délután) rendszeresen folytassák. Ne elégedjenek meg egy rövid ima elmondásával vagy — amint sok helyen gyakorlatban van — az ima után egy bibliai részlet pusztá felolvasásával, hanem a szentírás rendszeres magyarázata által igyekezzenek azt híveikkel minél inkább megismertetni és megkedveltetni. Nem kell sajnálni ezt a fáradságot, mert egy jó bibliamagyarázat építő hatás tekintetében föler egy jó prédikációval. A vizsgálatkor tiszt. lelkésztársaink ebbeli munkásságára nagy figyelmet főgunk fordítani. 3. Az egyháztársadalmi munkát s főleg az ifjuság vallás-erkölcsi életének továbbfejlesztését szintén különös gondjaikba ajánljuk, annyival inkább, mivel ezekről a vizsgálati feleletekben részletesen be kell számolniok. Az őszi és téli estéken tartsanak építő és ismeretterjesztő felolvasásokat; alapítsanak (esetleg a földm. miniszterium támogatásával) népkönyvtárakat és hassanak oda, hogy a protestáns népirodalom jelesebb termékei (pl. a »Prot. Irod. társaság« és a »Luther-társulat« népies kiadványai) lehetőleg több példányban is megszereztessenek. Karolják fel kedves kis családi lapunk, a »Vasárnap« ügyét s buzdítsák híveiket ennek megrendelésére. Ta-

láljanak módot rá, hogy a felserdült ifjuság megkedvelje az olvasást és a nemesebb irányu időtöltést, s az estéli összejöveteleken vagy a vasárnap-i iskolázás alkalmával egyh. énekeinket kellőleg begyakorolja; ez uton nemcsak a rossztól vonják el az ifjakat, hanem egyuttal helyes gondolkodásu; minden jó iránt fogékony és buzgó hiveket növelnek egyházunk számára.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ref. egyház márczius hó 8-án este tartotta nyolczadik egyházi estélyét. Ezen estély is, mint az előzők, változatos sorrendjénél fogva, igen nagy közönséget hozott össze. *Félegyházi* Antal, ref. kollegiumi tanár tartott megragadó, szép felolvasást Bolyai Farkasról. A világhírű számtudóst, mint vallásos embert mutatta be, s rámutatott arra, hogy az igazi tudomány nem áll ellentétben a vallással. Ezer estély jövedelme a szászsebesi és kolozsvári templom építésére volt szánva. Önkéntes adományokból 19 korona gyűlt be.

Református tanítótestületünk az állami hivatalnokok fizetésének rendezésével, válságos helyzetbe jutott. Az állam ugyanis, az általa fizetett tanítók fizetését 1000 koronán kezdi és 2000 koronáig emeli. Mi pedig 800 koronával kezdjük és 1300 koronával végezzük, a korpótlékokat is beszámítva. Ez a különbözet egy 35 évi szolgálattal bíró tanítónál 17,000 koronát tesz ki; s ha még az igazgatói pótlékokat is beszámítjuk: 20 ezer koronára megy. Ebből aztán az következik, hogy minden tanító ott keres állást, a hol több fizetést adnak s így réndre a mi ref. iskoláink tanító nélkül maradnak. Vagy csak az jó hozzájárunk, a ki az államnál nem kapott elhelyezést. Az bizonyos, hogy a ref. egyház szegény és nem tudja a tanítói fizetését emelni. Ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha az állam végrehajtsa az 1848. évi XX. t.-cikket és így olyan helyzetbe juttatja a protestáns egyházakat, hogy tanítóikat az állami tanítókkal egyformán fizethetik.

A kolozsvári »Bethlen Gábor Kör« márcz. 8-án fényes estélyt rendezett a ref. theologia disztermében. Közreműködött *Király* Béla hegedűművész is. Szép magyar nótáival elragadta a közönséget. Előadták Váro Ferencz, Bethlen ódáját. Volt ezenkívül felolvasás, solo-ének és szavallat. Felszeghy Dezső szép költeményét lapunk tárczájában közöljük.

trombitát, jelezve, hogy az ítélet végrehajtása következik. Királyunk, hogy próbára tegye öcscsét, elrendelte, hogy ajtajánál éjjélkor fujják meg a trombitát. De alig, hogy fölhangzott a kürtszó, az ifjut nagy félelem szállta meg, sietett bátyjához, hogy megtudja, mivel szolgált rá a halálos ítéletre. A király ezt válaszolta: »Oh kedves öcsém, Te engem soha meg nem sértettél. De ha téged már a bakó megpillantása is annyira rémületbe ejtett, mennyivel több okom van nekem a félelemre, nekem, ki bűnösnek érzem magam s ki a jó Isten és a mi Urunk, Megváltónk ellen oly sokszor vétkeztem. Láthatod, hogy nem-hiába rettegek az Ur ítélőszékétől.«

Jó lesz, ha mindennapi foglalatatoskodásunk közben is gondolunk a végső leszámolás napjára, nem feledkezünk meg az Istenről s az ő parancsolatainak betöltéséről és szüntelen elménkben tartjuk Megváltó Urunknak eme mondását: »Aki az én beszédemet hallgatja és hiszen annak, aki engemet elküldött, *örök élettel bír* és kárhozzatra nem megyen.« (Ján. V. 24.)

— Az apai tanács. —

Dickens. angol regényíró (meghalt 1870), ki írói működésével nagy hirre tett szert, legifjabb fiát Ausztriába való kivándorlása alkalmából következő tanácsokkal látta el: »Kedves fiam! Ügyelj, hogy felebarátodat soha semiféle dologban meg ne rövidítsd s ki ne játszodjad. Alantosaiddal szemben soha durva ne légy. Másokkal szemben úgy viselkedj, hogy azok óhajtasod szerint viszonozhassák azt. (Máté 7. 12.) Ne csüggedj, ha embertársaidban csalatkozol, mert jobb, ha ők vétenek az Ur törvénye ellen, semhogy Te vétkezzél. Utavalóul ime egy drága könyv. Fogadd e szentírást, a bibliát szivesen, mert ennél jobb könyvet e világon nem ismert, de nem is fog ezután sem ismerni. Meg fogod ebben találni mind azt, mire életedben szükséged lesz. Ez vezérelni fog az élet utain . . . Munkáld lelked boldogságát, az üdvöt; imádkozzál mindennap. E könyv vigasztaló tanait jól ismerem, s méltán ragaszkodhatsz Te is hozzá.

Ime az apai tanácsok. A nagy író a legdrágább könyvet nyújtja fiának, mert jól tudja, hogy vallásosság nélkül hiabavaló életünk. Emberi hivatásunkat csak a Krisztus követése mellett tölthetjük be igazán.

F. Á.

Kegyesség útja.

— Az Ur itél. —

Egyszer egy Árpádházbéli magyar király, ki a jövőről elmélkedett, búskomorságáról tudakozódó vigtermészetű öcscsének ekként válaszolt: »Öcsém, bűnösnek érzem magam Isten előtt. Búsulok, mert nem tudom miként fogok meghalni s hogyan jelenhetek meg az Ur ítélőszéke előtt.« E nyilatkozatot a király öcsce kezdetben tréfára vette, majd pedig azon buzgólkodott, hogy bátyját megvigasztalja; de mind hiába. — Ez időben szokásban volt hazánkban, hogy akit halálra ítélték, annak ajtaján ál megjelent a bakó, s megfujta a

Mai képünkhöz.

A »Könyves« Kálmán» műintézet szivességéből közöljük Benczur Gyula, magyar festőművész gyönyörű képét, II. Rákóczy Ferencz elfogatását. Szomorú idők emlékét ujtja meg lelkünkben ez a kép. Alig, hogy felszabadult az ország a török uralom alól, Kolonics esztergomi érsek tanácsára, I. Leopold egyre kezdte nyirbálni a nemzet jogait. Így azt akarta kivinni, hogy Magyarországot a nemzet megkérdése nélkül kormányozzák; osztrák mintára készítsenek törvényeket; állami segélyben csak a katolikusok részesüljenek és a nemesekre is adót vessenek ki. A sé-

relmek annyira elkeserítették a nemzetet, hogy II. Rákóczy Ferencz vezérlete alatt fegyvert fogtak. Rákóczyt egyenlőre pusztá gyanúra fogták el és hurczolták fogságba, honnan kiszabadulva, aztán nem késelt a felkelők élére állni. 1703-ban kiűtött a felkelés és 1711-ben a szatmári békével ért véget. Rákóczy nem fogadta el a békeponthoz és Törökországba vándorolt ki, s Rodostóban halt meg 1735-ben. Küzdelme egyike volt a nemzet jogaiért folytatott küzdelmek legszebbikének. Ez volt a kurucz világ.

Vegyes hírek.

Márczius 15-ének a megünneplésére ország-szerte nagy előkészületeket tettek. Fokozza az ünnep jelentőségét a katonai javaslatok tárgyalása is, kedvez a szép tavaszi időjárás is. Hadd mozduljon meg minden fűszál; dobbanjon meg e hazában minden kebel és hirdesse a magyar szabadság föltámadását.

Br. Bánffy Dezső, volt miniszterelnököt Budapesten a lipótvárosi kaszinó, az ország egyik legelőkelőbb testülete, elnökévé választotta.

Bittó István, a ki 1874-ben volt Magyarország miniszterelnöke, 84 éves korában meghalt. Azt megelőzőleg az Andrássy és utánna Lónyay kabinetben igazságügyminiszter is volt. Az utóbbi időben a közpályától egészen visszavonva élt.

Kis szökevények. Mulatságos két kis szökevény került a debreczeni rendőrség elé. Gonda Jóska és Pista balmazújvárosi fiatal emberek — az egyik öt, a másik négy éves — megszöktek hazulról. Debreczenbe mentek gyalogszerrel a kalandos urfiak, itt azután egy rendőr megcsipte őket. Összebujva álltak meg a fogalmazó előtt. — Miért szöktetek meg? — kérdezte a fogalmazó. — Nem akarunk óvodába járni, — vágta ki a Jóska. A rendőrség táviratban hívta be a gyermekek atyját, ki meg is érkezett, átvette a két kis Robinzont s visszavitte őket Balmazújvárosra.

A **penész gomba** kiirtására egy mérnök az általa sikerrel használt következő szert ajánlja: Egy rész czinkklorát egy kettő rész czinkszulfát keveréke 16½ rész % erősségben a gomba csiráit megöli.

Pénzre éhes egerek. Aradon egy nyolczvan éves öreg asszony, özv. Grün Borbála, akire férje nagy vagyont hagyott, pénzének egy részét harisnyába kötve, egyik fűtetlen szobájában, a kályhában helyezte el. Onnan szokta előszedni a pénzt, amikor szüksége volt rá. Tegnap az öreg asszony piacra akart menni s szokása szerint a kályhába nyúl a pénzes harisnya után. De ez egyszer különös meglepetés érte. A harisnya ugyanis mozogni kezdett, majd három — egér ugrott ki belőle. Az öreg asszony az első ijedségtől magához térve, izgatottan szórta a pénzt a harisnyából az asztalra s akkor kiderült, hogy az egerek négyszer korona értékű husz és tizkoronás bankórt rágtak össze. Az anyókat a fölfedezés annyira le-sujtotta, hogy ágyban fekvő beteg lett s lázas állapotában egyre a pénzről beszél.

Égő ravatal. Aranyosmedgyesen Aranyos László odaváló jómodu gazdaember a napokban meghalt. A halottat hozzátartozói annak rendje és módja szerint ravatalra helyezték és szemfedővel fedték be. Este a szomszédok virasztottak a halott mellett éjfél 3 óráig, amikor mindannyian eltávoztak a holttest mellől. A ravatal mellé helyezett gyertyát azonban elfeledték eloltani. Az égő gyertyától a szemfedél tüzet fogott s pillanat alatt az egész ravatal lángokban állott. Az égő ravaltal alig lehetett eloltani, mert a virasztók eltávozása után az elhunyt egyik rokona bezárta az ajtót és a kulcsot magával vitte. Midőn a szobába juthattak, a halott már majdnem szénné égett és a szobabeli butorok is lángot fogtak már. Az oda-sereglett szomszédok végre eloltották a tüzet és a halatalt hamarjában új ravatalra helyezték. A gondatlanság miatt a halálban sem nyugodt az ember.

Budapest gyomra. A közbiztonság igazgatósága most terjesztette be a múlt évben a vágóhidakon elért forgalomról szóló jelentését a tanács-hoz. A kimutatásból a következő érdekes számokat vesszük ki: A marhaközbiztonsághidón az 1902. évben 103.143 nagy marhát, 115.741 borjút, 22.023 birkát és 36.648 bárányt vágtak le. A sertésközbiztonsághidón annak megnyitása, vagyis tavaly május elseje óta az év végéig 207.610 nagy sertést vágtak.

Fogat fogért. Szeberényi Lajos luteránus esperes egy temesmegyei községben járt a minap és feltűnt neki, hogy egy düledező oláh fatemplomcska közvetlen közelében diszeleg a vadonat új, szép luteránus kőtemplom. Szegény oláh templomcska, igazán siralmas volt mellette. Mintha csak a hivalkodó ellentét kedvéért építették volna a kettőt egymás mellé. Az esperes meg is kérdezte egyik falubeli luteránus vezérembert: — Mondja csak, miért építették a templomukat éppen az oláh templom közelébe? A kurátur ravaszul hunyor-gatva felelte: — Hát ez instálom, a viszontbiztosítás. — Hogy-hogy? — Tetszik tudni, az irigy oláhok minden esztendőben felgyujtották a régi templomukat . . . . De most gyujtsák fel, ha merik!

A »Vasárnap« szeretet munkája.

A **szászsebesi** templom építésére adakoztak Kolozsvárról: Molnár Domokosné 5 k., Deák József 3 k., Jenei Lajos 2 k., Tordáról: Kovács Róza 3 k. Temesvárról: Kovács Lajos 2 k. Székelyudvarhelyről: Barabás Jenő 1 k., Szakáts Gyula 1 k. A székelyudvarhelyi egyház márczius 8-iki estélyének fele jövedelme: 9 k. 50 fill. Összesen 26 kor. 50 fill. Eddigi gyűjtésünk: 31 k. 10 fill.

A **kolozsvári** templom építésére adakoztak Székelyudvarhelyről: Dr. Mezei Ödön 1 k., Barabás Jenő 1 k., V. F. 1 k. A székelyudvarhelyi egyház márczius 8-iki estélyének fele jövedelme: 9 k. 50 fill. Összesen: 12 kor. 50 fillér.

A szerkesztő póstája.

O. F. Brassó. Az ötödik számot kaptuk. Köszönjük.

K. J. F. Tömös. Azugaból Barabás Samuné után Ön beküldötte a félelvé előfizetést 3 koronát. Mi a lapot meg is indítottuk, de Barabásné nem fogadta el. Hogy van ez a dolog? Nincsen-e valami tévedés? Kérjük értesítsen.

K. J. M.-Vásárhely. Az első és az ötödik szám kivételével, az előző számokat a bejelentett egyéneknek megküldöttük. Az ötödiket pótolni a neked küldött mutatóvány számokból. Gondom lesz, hogy a lap rendesen menjen. Szives üdvözlét.